

18.7.2014

Yhteysviranomaisen lausunnon liitteeksi Palovaara-Ahkiovaaran tuulivoimapuiston yva-ohjelmasta annetuista lausunnoista ja mielipiteistä sekä yleisötalaisuudessa esitetyt kysymykset ja vastaukset

Lausunnot

Rovaniemen kaupunki Lapin ELY-keskus on pyytänyt Ylitornion kunnalta lausuntoa Palovaara-Ahkiovaaran tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenetystä. Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen hoitaa sopimuksen perusteella Ylitornion kunnan ympäristönsuojelun viranomaistehtävät.

Rovaniemen kaupungin ympäristönvalvontayksikkö antaa viranhaltijalausuntona asiasta seuraavan lausunnon:

Karttatarkastelun perusteella voidaan olettaa Palovaara-Ahkiovaaran tuulivoimapuistohankkeen olevan maisemavaikutuksia Ylitornion Aavasaksalle. Aavasaksan vaara on tunnettu maisemanähtävyys ja näköalapaikka, se on yksi Suomen ympäristöministerin valitsemasta 27 virallisesta kansallismaisemasta. Aavasaksalle kohdistuvia maisemavaikutuksia tulee arvioida selostuksessa huolellisesti.

Lapin liitto

WPD Finland Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa noin 24 kilometrin etäisyydelle Pellon kunnan keskustasta etelään Ylitornion kunnan rajalle Palovaaran – Ahkiovaaran alueelle. Tuulivoimapuistohanke muodostuu hankealueesta, tuulivoimalaitoksista perustuksineen, niitä yhdistävistä maakaapeleista, sähköverkkoon liittämistä varten tarvittavasta sähköasemasta, kytkinkentästä ja ilmajohdosta sekä tuulivoimalaitoksia yhdistävistä teistä. Tarkasteltavana ovat vaihtoehdot, joista VE0 mukaisesti hanketta ei toteuteta alueella. VE1 vaihtoehdossa Palovaaran alueelle rakennetaan 21 tuulivoimalaa, joiden tornikorkeus on 120–160 metriä ja lavan pituus 50–70 metriä. VE2 vaihtoehdossa Palovaaran alueelle rakennetaan 21 tuulivoimalaa ja Ahkiovaaran alueelle 5 tuulivoimalaa. Voimaloiden korkeus on 120–160 metriä ja lavan pituus 50–70 metriä. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan kolmea vaihtoehtoa, joista VEA on pohjoisin vaihtoehtoreitti, jonka pituus on noin 13 kilometriä. VEB on keskimäinen voimajohtoreitti ja sen pituus on noin 10 kilometriä. VEC on eteläisin voimajohtoreitti ja sen pituus on noin 11.9 kilometriä.

Ympäristöministeriön 19.2.2014 vahvistamassa Länsi-Lapin maakunta-kaavassa hankealue sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M 4505). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätaloustalouden tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasialliseen käyttötarkoitukseen sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin. Palovaaran alueelle on osoitettu tuulivoimaloiden alue (tv 2392).

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamia tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvia alueita. Kaavamääräyksen mukaan tuulivoimalat tulee sijoittaa keskitetysti usean tuulivoimalan muodostamiin ryhmiin ja niin lähelle toisiaan kuin se energiatuotannon taloudellisuus huomioiden on mahdollista. Poronhoitoalueella alueen käyttöä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon alueen poronhoidon edellytykset. Hankealueen etelä- ja itäpuolitse kulkee paliskunnan raja/esteita. Ahkiovaaralle on maakuntakaavassa osoitettu tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue. Suunnittelumääräyksen mukaan aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että pohjaveden laatu ja määrä eivät niiden vaikutuksesta heikkene. Hankealueen länsipuolella sijaitseva Ratasjärven kylä on maakuntakaavassa osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi (ma 8147). Kaavamääräyksen mukaan alueen suunnittelussa on turvattava merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Lisäksi maakuntakaavassa on annettu koko maakuntakaava-aluetta koskevia yleismääräyksiä mm. tuulivoimaloiden rakentamiseen liittyen.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät, että maakuntakaavoituksessa osoitetaan tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet. Tuulivoimalat on sijoitettava ensisijaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin. Länsi-Lapin maakuntakaavatyön yhteydessä kartoitettiin erillisselvityksenä tuulivoimatuotannolle parhaiten soveltuvat alueet Lapin eteläosissa (Pöyry 2012). Länsi-Lapin maakuntakaavassa tv -merkinnällä osoitetaan olemassa olevat tuulivoimaloiden alueet sekä selvityksen mukaiset tuulivoimatuotannolle parhaiten soveltuvat alueet. tv-1 merkinnällä osoitetaan tuulivoimatuotannon suunnitteluun soveltuvat alueet. Länsi-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan 14 tuulivoimaloiden aluetta sekä 12 suunnitteluun soveltuvaa aluetta. Palovaaran hankealueelle on osoitettu tuulivoimaloiden alue tv -merkinnällä.

Maakuntakaavatilanne on esitetty raportin kappaleessa 8.1.2. Maakuntakaava on tuotu riittävästi esille.

Esitetty YVA-ohjelma antaa hyvän pohjan arviointiselostuksen laatimiselle. Maakunnan suunnittelun kannalta vaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota poronhoitoon suuntautuviin vaikutuksiin sekä hankkeen maisemavaikutuksiin. Erityisesti Ahkiovaaran osalta tulisi selvittää vaikutukset Ratasjärven kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeään alueeseen. Lisäksi on syytä kiinnittää erityistä huomiota YVA -menettelyn ja osayleiskaavan prosessien yhteensovittamiseen.

Museovirasto

Wpd Finland Oy suunnittelee enintään 26 tuulivoimalaitosta käsittävän tuulipuiston rakentamista Ylitornion kunnan rajalle noin 24 km etäisyydelle Pellon kunnan keskustasta etelään Palovaaran - Ahkiovaaran alueelle. Voimaloista 21 sijoitettaisiin alustavan suunnitelman mukaan Ahkiovaaran ja 5 Palovaaran alueelle. Hankealueet sijaitsevat 4,5 – 11 km Torniojoesta itään. Suunniteltujen tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 230 m. Tuulivoimaloiden lisäksi tuulipuisto muodostuisi huolto- ja sähköasemasta ja ilmajohtoista.

Palovaaran hankealue sijoittuu 19.2.2014 vahvistetussa Länsi-Lapin maakuntakaavassa tuulivoimatuotantoon osoitetulle alueelle, mutta Ahkiovaaran ei.

Hankkeen vaihtoehdot kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten kannalta

Tarkasteltavana on kaksi tuulipuistojen toteutusvaihtoehtoa ja 0-vaihtoehto, jonka mukaan tuulivoimaloita ei rakenneta. Vaihtoehtojen erot liittyvät tuulivoimaloiden määrään.

Vaihtoehdon VE1 mukaan Palovaaran alueelle rakennetaan 21 tuulivoimalaa. Vaihtoehdon VE2 mukaan Palovaaran alueelle rakennetaan 21 ja Ahkiovaaran alueelle 5 tuulivoimalaa.

Keminmaa-Pello (Aavasaksa-Turtola) 110 kV voimajohtoon liittämistä varten tarkastellaan kolmea vaihtoehtoa, joita ovat VEA pohjoisin johtoreitti (noin 13 km), VEB keskimäinen (noin 10 km), VEC eteläisin (noin 11,9 km).

Vaihtoehto VE2:lla ja sähkösiirtovaihtoehto VEC:lla, jotka sijoittuvat lähimmäksi eli lyhimmillään 0,9 km ja 0,2 km etäisyydelle statukseltaan valtakunnallisiksi luokitelluista kohteista, voidaan olettaa olevan eniten kielteisiä vaikutuksia ko. kohteisiin.

Hankkeen edellyttämät luvat

Muinaismuistolain poikkeamislupa/kajoamislupa on käsitelty asianmukaisesti kohdassa 7.11.9.

Kuvaus hankealueen ja hankkeen vaikutusalueen kulttuuriympäristöstä

Hankealueen nykytilan kuvauksessa on pääosin tunnistettu ja tuotu esille ne aikaisemmin arvotetut kulttuuriympäristökohteet, joihin voi kohdistua vaikutuksia hankkeen toteutuessa.

Hankkeen vaikutusalueelle (30 km) sijoittuu sekä valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja ympäristöjä että valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita, joita koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kansallisena kulttuuriperintönä.

Ainoa hankealueilta ennestään tunnettu muinaisjäännöskohde (muinaisjäännösrekisterin tunnus 1000011798, Ahkiovaaran kaula) sijaitsee Ahkiovaaran hankealueella. Hankealueiden lähiympäristössä olevat muinaisjäännökset on esitetty luettelona taulukossa 8-2 ja kartalla kuvassa 8-4.

Kulttuuriympäristövaikutuksia koskevat tehdyt ja tehtävät selvitykset

Valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita koskeva päivitys on käynnissä ja menossa valtioneuvostokäsittelyyn 2015. YVA-ohjelmassa todetaan, että Etelä- ja Keski-Lapin alueelta 2011-2013 laaditun täydennysinventoinnin tulokset on huomioitu. Päivitettyjä aluerajauksia ei kuitenkaan ole esitetty kartalla eikä esim. taulukossa 8-1.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman mukaan hankealueella tullaan toteuttamaan 2014 sekä muinaisjäännösten inventointi että maisemaselvitys ja koko alueen kaatava näkemäanalyysi.

Museoviraston laatimia Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita tulee käyttää arkeologisen kulttuuriperinnön inventointiin liittyvien kenttätöiden toteuttamiseen ja raportointiin (ks. Museoviraston verkkosivut: http://www.nba.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen_perinto/laatuohjeet).

Arvioitavat vaikutukset ja arviointimenetelmät

Luvussa 10.1.3, jossa käsitellään vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön, on käsitteistöä käytetty epämääräisesti ja siinä esitetään myös virheellistä tietoa. Muinaismuistolain mukaisia kajoamislupia myöntää ELY-keskus, ei Museovirasto.

Maisemavaikutusten arvioinnissa on huomioitava, että vaikutukset maisemaan ovat luonteeltaan muutakin kuin esteettisiä ja visuaalisia. YVA-ohjelmassa mainitun Pohjoismaisen ministerineuvoston vuodelta 2002 olevan oppaan lisäksi on syytä käyttää myös uudempia oppaita kuten ”Kulttuuriympäristö vaikutusten arvioinnissa. Suomen ympäristö 14/2013. Ympäristöministeriö 2013.”

Maailmanperintökohteisiin kohdistuvat mahdolliset kielteiset/heikentävät haittavaikutukset tulee arvioida suhteessa ko. kohteiden yleismaailmalliseen arvoon (OUV).

Arviointiohjelman tarkistamistarpeet kulttuuriympäristön osalta

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on asiantuntevasti laadittu. Hankkeen vaikutusalueella sijaitsevat kulttuuriympäristökohteet on suurimmaksi osaksi tunnistettu. Ohjelman mukaan on tarkoitus arvioida hankkeen vaikutukset maisemaan ja arkeologiseen kulttuuriperintöön riittävien selvitysten perusteella. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on kuitenkin joitakin kulttuuriympäristöä koskevia puutteita ja epätarkkuuksia, joiden osalta YVA-ohjelmaa tulee tarkistaa.

Hankealueen ja hankkeen vaikutusalueen kulttuuriympäristö

Luvussa 8.2 Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö taulukko 8-1 ja alaluku 8.2.6. tulee korjata siten, ettei valtakunnallisesti merkittäviä kohteita (RKY) Ratasjärven kylä ja Aavasaksan Kruununpuisto listata myös maakunnallisesti merkittäviksi.

Taulukosta puuttuu Aavasaksan vaaralla sijaitseva Struven astemitauasketjun piste, joka on yksi Unescon maailmanperintökohteiden luetteloon 15.7.2005 hyväksytyn, usean valtion alueelle ulottuvan ketjun kuudesta Suomessa sijaitsevasta pisteestä.

Arvioitavat vaikutukset

Vaikutukset valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin ja valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin arvioidaan suhteessa valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. Arvioinnissa tulee

huomioida alustavasti myös valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys, joka on aikataulun mukaisesti tarkoitettu viedä valtioneuvoston käsittelyyn 2015. Arvioinnissa tulee huomioida, että kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset eivät ole vain visuaalisia ja esteettisiä.

Unescon maailmanperintökohteen sijoituessa hankkeen vaikutusalueelle, tulee arvioida, onko hankkeella mahdollisia kielteisiä/heikentäviä haittavaikutuksia suhteessa kohteen yleismaailmalliseen arvoon (OUV). *Kulttuuriympäristöä koskeva käsitteistö*

Kulttuuriympäristöä koskevaa käsitteistöä tulee käyttää täsmällisesti ja ymmärrettävästi. Kulttuuriympäristöön kuuluu rakennettu ympäristö / rakennusperintö, maisema ja muinaisjäännökset / arkeologinen kulttuuri-perintö. Korjattavaa on etenkin tiivistelmässä, mutta esimerkiksi myös luvussa 10.1.3.

Naturvårdsverket

Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto on saanut ilmoituksen Suomen ympäristöministeriöltä Wpd Finland Oy:n suunnitelmista perustaa tuulivoimapuisto Pellon kuntaan noin 4,5 km Ruotsin rajasta. Ilmoitus on valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevan yleissopimuksen (Espoon yleissopimus) 3 artiklan sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/92/EU 7 artiklan mukainen.

Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto vahvistaa täten vastaanottaneensa ilmoituksen ja ilmoittaa, että Ruotsi aikoo osallistua Palovaara-Ahkiovaaran tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointia koskevaan hankkeeseen.

Kuulemismenettely

Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto välitti sille toimitetun materiaalin Ruotsin asianomaisille tahoille 20. toukokuuta 2014. Kuuleminen kesti 19. kesäkuuta 2014 saakka. Lähetetty materiaali on myös asetettu julkisesti nähtäville Ruotsin ympäristönsuojeluviraston kotisivuille.

Kannanotot

Toimitettu materiaali lähetettiin kahdeksalle viranomaiselle ja organisaatiolle. Näistä vastasi kolme – Ruotsin meri- ja vesiviranomainen, Riksan-tikvarieämbetet (vastaa Suomen Museovirastoa Ruotsissa) ja Norrbottenin lääninhallitus.

Meri- ja vesiviranomainen kieltäytyi ottamasta kantaa asiaan.

Riksan-tikvarieämbetetin (RAÄ) näkemyksen mukaan Ruotsin tulee osallistua hankkeen jatkamiseen lähellä sijaitsevan Tornionlaakson (BD 15) alueen vuoksi, sillä alue on kulttuurin suojelun kannalta valtakunnallisesti merkittävä. Mittava laitos Suomen puolella voi vaikuttaa alueen arvoon. Norrbottenin lääninhallitus on näin ollen tärkeä edustaja kulttuuriympäristön suojelun osalta. RAÄ on myös sitä mieltä, että tulevassa ympäristövaikutusten arvioinnissa on kuvattava maisemaan ja kulttuuriympäristöön liittyvien arvokkaiden kohteiden lisäksi myös kulttuuriympäristöjä ja maisemaa kokonaisuudessaan. Tässä tulee käyttää apuna kuvasovitteita tai vastaavia sekä mahdollisesti myös näkyvyysanalyysiä.

Norrbotenin lääninhallitus katsoo Riksantikvarieämbetetin tavoin, että Ruotsin tulee osallistua hankkeen jatkamiseen ympäristövaikutusten arvioinnilla. Tulevassa ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee kuvata vaikutus Tornionlaakson valtakunnallisesti merkittävän kulttuurin suojeluun historiallisen maiseman näkökulmasta. Toimenpiteistä, joihin yhtiö aikoo ryhtyä kielteisen vaikutuksen minimoimiseksi mainittuihin valtakunnallisesti tärkeisiin kohteisiin, on tehtävä selvitys. Kuvasovitteet, joissa näkyvät voimat mainittujen valtakunnallisesti merkittävien kohteiden näkökulmasta, on esiteltävä. Yhtiön on selvitettävä myös tuulivoimaloiden lentoestevalaistuksen vaikutus. Norrbottenin lääninhallitus katsoo, että myös tuulivoimaloiden sijoituspaikkojen tulee olla kauempana Tornionlaakson valtakunnallisesti merkittävistä kohteista, ja että vaihtoehto 2 on sen vuoksi soveltumaton.

Riksantikvarieämbetet Asia

Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto on lähettänyt otsikossa mainitun Espoon yleissopimuksen mukaisen ilmoituksen Riksantikvarieämbetetille kannanottojen saamista varten.

Kannanotot

Jatkohankkeeseen osallistumista koskevat kannanotot

Riksantikvarieämbetet katsoo, että Ruotsin tulee osallistua hankkeen jatkamiseen, koska Ruotsin puolella on laaja alue, joka on kulttuuriympäristön suojelun kannalta valtakunnallisesti merkittävä (Tornionlaakso BD 15). Mittava laitos Suomen puolella voi vaikuttaa alueen arvoon. Jatkohankkeessa tärkeä edustaja Ruotsin valtion kulttuuriympäristön suojelun puolelta on näin ollen Norrbottenin lääninhallitus.

Ympäristövaikutusten arvioinnin esittämistä koskevat kannanotot

Ne ympäristövaikutukset, joiden voidaan ajatella koskevan Ruotsia, ovat valtakunnallisesti merkittävään alueeseen sisältyvät arvot, ja niitä on tutkittava tarkemmin. Ympäristövaikutusten arvioinnin sisällyslue-
lossa on otsikko 9.4.7 "Maisemaan ja kulttuuriympäristöön liittyvät arvokkaat kohteet Ruotsin puolella".

Riksantikvarieämbetet katsoo, että otsikkoon ei pidä sisällyttää pelkästään kohteita, vaan pikemminkin kulttuuriympäristöjä ja maisema kokonaisuudessaan kulttuurihistoriallisine arvoineen sekä se, mikä vaikutus hankkeella voidaan olettaa olevan arvojen kokemiseen. Tällaisessa arvioinnissa tärkeitä ovat kuvasovitteet tai vastaavat ja mahdollisesti myös näkyvyysanalyysi. Kuvasovitteiden kuvat tulee ottaa tärkeistä kohdista alueella, joka tekee Tornionlaaksosta (BD 15) valtakunnallisesti merkittävän. Kuvienottokohdat on syytä hyväksyttävä lääninhallituksella.

Pääesikunta, Logistiikkaosasto

1. Puolustusvoimien toiminnan huomioonottaminen tuulivoimarakentamisessa

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 24§ mukaan kaikessa alueiden käyttöä koskevassa suunnittelussa on otettava huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet Tuulivoiman rakentamista koskevien erityistavoitteiden lisäksi tulee ottaa huomioon maanpuolustusta ja sotilas ilmailua koskevat erityistavoitteet (luku 4.2. toimiva aluerakenne ja luku 4.5 toimivat yhteysverkot ja energiahuolto). Niiden huomioonottamisella turvataan riittävät alueelliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille, varikkotoiminnalle, sotilasilmailulle sekä muille maanpuolustuksen toimintamahdollisuuksille Pellon kunnan alueella.

Merkittävin ja laaja-alaisin tuulivoimaloista aiheutuva vaikutus kohdistuu puolustusvoimien aluevalvonnassa käyttämiin sensorijärjestelmiin. Tuulivoimaloiden tiedetään aiheuttavan haittaa erityisesti tutkille (=ilma- ja merivalvontatutkat), joille voimat ovat suuria tutkakohteita. Tuulivoimalan aiheuttamat häiriöt ilmenevät muun muassa varjostamisena ja ei-toivottuina heijastuksina, mistä johtuen tutkan valvontakyky heikentyy ja tuulivoimala voi näkyä tutkakuvassa. Tällä voi olla merkittäviä vaikutuksia puolustusvoimien lakisääteisen aluevalvontatehtävän suorittamiselle (Laki puolustusvoimista 551/2007 ja aluevalvontalaki 755/2000).

2. Puolustusvoimien lausunnot tuulivoimahankkeista

Puolustusvoimat antavat erilliset lausunnot alueidenkäytön suunnitteluun (kaavat, YVA) sekä hankkeisiin liittyen. Hankkeisiin liittyen puolustusvoimat antavat erikseen pyydettyä yleensä omat erilliset lausunnot tutkavaikutusten tarkemmasta selvittämistarpeesta ja tuulivoimahankkeiden hyväksyttävyydestä puolustusvoimien kannalta. Tarvittaessa hankkeista tulee tehdä tutkavaikutusten arviointi VTT:llä. Arvion tarkemman tutkaselvityksen tekemisen tarpeesta tekee Pääesikunta (operatiivinen osasto) saatuaan tarvittavat tarkemmat tiedot (tuulivoimaloiden maksimikokonaiskorkeudet, sijoituspaikat (koordinaatit) ja lukumäärät) suunnitelluista tuulivoimaloista. Tutkavaikutusten selvittämistä vastaa tuulivoimatoimija tai kaavoittaja. Jos tutkavaikutuksen selvitys tarvitaan, tulee se tehdä viimeistään yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

3. Pellon Palovaara - Ahkiovaaran tuulivoimahanke

Pellon Palovaara - Ahkiovaaran tuulivoimahanketta on valmisteltu aiemmin. Valmisteluun liittyen tuulivoimatoimija on muun muassa toukuussa 2014 pyytänyt lausuntoa hankkeen tutkavaikutuksista. Toimitettujen tietojen mukaan hanke koostuu yhteensä enintään 26 voimalasta, joiden kokonaiskorkeus on maksimissaan 230 m. Pääesikunnan operatiivinen osasto valmistelelee pyydetyn lausunnon tehtyään ja saatuaan tarvittavat selvitykset.

4. Kannanotto tuulivoimapuiston YVA-ohjelmasta

Pääesikunnan logistiikkaosaston näkemyksen mukaan YVA -ohjelman kohdissa 8.1.1 (Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet), 8.6 (Viestiyhteydet ja tutkat), 9.4 (Tarkastettava! vaikutukset) ja 10.4.2 (Vaikutukset tutkien toimintaa ja viestiyhteyksiin) on kohtuullisen hyvin otettu huomioon ja tuotu esiin hankkeen mahdollisia vaikutuksia puolustusvoimien toimintaan ja niiden edellyttämiä selvityksiä. Tässä lausunnossa kohdissa 2-3 ja seuraavassa esiintuodut asiat esitetään huomioon otettavaksi ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa.

Pääesikunnan logistiikkaosaston näkemyksen mukaan tuulivoimahankkeiden toteuttaminen edellyttää puolustusvoimilta hankkeen hyväksyvää lausuntoa, mikäli hanke voi muun muassa aiheuttaa haittaa puolustusvoimien lakisääteisen aluevalvontatehtävän suorittamiselle (esim. ilma-valvontatutkat).

Pohjois-Suomen sotilasläänin esikunta

Pohjois-Suomen sotilasläänin esikunnalla ei ole huomautettavaa Pellon Palovaara-Ahkiovaaran tuulivoimapuistohankkeesta.

Rajatoimisto, Lapin rajavartioston esikunta

Lapin rajavartiostolla ei ole lausuttavaa kyseiseen tuulivoimapuistohankkeeseen. Lapin rajavartiosto on kysynyt myös Vartiolentolaivueen kantaa eikä heillä ole lausuttavaa asiaan.

Liikenteen turvallisuusvirasto, Trafi

Tuulivoimalat muodostavat lentoesteitä ja siten niiden vaikutus lentoliikenteeseen ja –turvallisuuteen tulee selvittää. Ilmailulain (1194/2009) 165 §:n edellyttää lentoestelupaa tuulivoimaloiden, niiden rakentamiseen tarkoitettujen nostureiden sekä mahdollisten muiden hankkeen kannalta tarpeellisten korkeiden esteiden pystytykseen ennen esteiden asettamista. Esteen pystyttäjä / omistaja hakee lupaa Liikenteen turvallisuusvirastolta, joka myöntää luvan esteen asettamiseen lupaehtojen mukaisesti, jollei lentoturvallisuus vaarannu tai ilmaliikenteen sujavuus häiriinny.

Lentoesteluvassa on esteen suurin ulottuma (enimmäiskorkeus) maanpinnasta esteen kohdalla. Este on merkittävä ja valaistava lentoestevaloin luvan ehtojen mukaisesti. Esteen asettajan tulee varmistaa lentoestelupamenettelyn mukaisesti, ettei lentoturvallisuudelle tai ilmaliikenteen sujavuudelle aiheudu vaaraa taikka haittaa.

Edellä on keskitytty ilmaliikenteeseen, mutta liikenteen turvallisuusnäkökulmasta myös mahdolliset vaikutukset muille liikennemuodoille tulisi selvittää tuulivoimapuiston suunnitellun sijainnin osalta. Tällaisia hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessakin arvioitavia asioita ovat mm. turvallisuusyistä määritellyt etäisyydet esimerkiksi teihin tai rautateihin sekä mahdolliset vaikutukset liikennevalvontatutkiin. Yleisenä huomiona Liikenteen turvallisuusvirasto pitää myös tärkeänä, että tuulivoimarakentamisen vaikutukset liikenteen turvallisuudelle ja sujavuudelle selvitetään suunnitteluvaiheessa ja otetaan huomioon hankkeen toteutuksessa.

Palovaara-Ahkiovaaran tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on otettu huomioon yllä mainittuja asioita.

Liikennevirasto

Liikennevirasto toteaa lausuntoon seuraavaa:

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa olisi hyvä esittää kartalla voimaloiden osien kuljetusten mahdolliset reitit. Perustustöitä varten tarvittavat ja tuulivoimaloiden osien kuljetukset tapahtuvat Kemi–Kolari -

radan yli todennäköisesti Ratasjärven ja Ajangin tasoristeysten kautta. Liikenteen vaikutus tasoristeysturvallisuuteen tulee arvioida. Mikäli erikoiskuljetuksissa on tarvetta tehdä tasoristeysalueilla joitakin väliaikaisia tai pysyviä muutostarpeita, tulee olla yhteydessä Liikennevirastoon. Myös sähkön siirrossa radan yli (vaihtoehdot VEA ja VEB) on huomioitava raideliikenteen turvallisuus.

Voimalaitosten osien kuljetuksissa on maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky varmistettava hyvissä ajoin (mieluiten joitakin vuosia) ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista (ml. tasoristeykset).

Maanteiden osalta lausunnon antaa tarkemmin Lapin ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue eli L-vastuualue.

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio

WPD Finland Oy:n hanke sijoittuu Pellon kunnasta 24 km etelään Ylitornion rajalle. Hankealueet Palovaara ja Ahkiovaara sijaitsevat 4,5 ja 11 km Tornionjoen ja valtakunnanrajan itäpuolella. Tuulivoimapuistoon tulisi enimmillään 26 kappaletta 3-5 MW:n tehoista tuulivoimalaa.

Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enimmillään 230 metriä. Palovaaran lakikorkeus on noin 250 metriä merenpinnan yläpuolella ja Ahkiovaaran 260 metriä. Tornionjoen vedenkorkeus Pellon alueella on tyypillisesti noin 79-80 metriä merenpinnan yläpuolella. Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio lausuu hankkeen arviointiohjelmasta seuraavaa:

Maisema

Komissio toteaa, että vaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota hankkeen maisemavaikutuksiin ja maiseman muutokseen. Maisemavaikutukset asutukseen, loma-asutukseen sekä virkistykseen että matkailuelinkeinossa käytettäville alueille eri vuodenaikoina tulee kattavasti arvioida.

Hankkeen maisemavaikutusten arvioinnin esitystavan tulee olla havainnollinen. Maisemavaikutuksia tulee tarkastella ja kuvata tasapuolisesti hankkeen vaikutusalueella Suomessa ja Ruotsin puolella eri hankevaihtoehtoissa, ml. nollavaihtoehto.

Tornionjoen Suomen puoleisella alueella on suunnitteilla muita tuulivoimahankkeita, mm. Ylitornion Reväsvaaran tuulivoimapuisto lähimpänä Palovaaran-Ahkiovaaran hanketta. Yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa tulee arvioida suhteessa hankkeen vaikutusalueen maisema-arvoihin molemmin puolin rajajokea.

Linnusto

Hankkeen vaikutukset linnuston muuttoon ja muuttoreitteihin tulee arvioida.

Tiedottaminen Ruotsin puolella

Hankkeen arviointiselostuksen esittely ja tiedottaminen arvioinnin johtopäätöksistä paikallisesti valtakunnanrajan toisella puolella Ruotsissa tulee huomioida osana YVA-menettelyä. Espoon sopimuksen mukaisen kansainvälisen kuulemismenettelyn myötä Ruotsin Naturvårdsverket hoitaa viranomaisten ja sidosryhmien kuulemisen kirjallisesti. Paikallisten mielipiteiden esille tuomiseksi Ruotsin puolella järjestettävän tilaisuuden tarve, Suomen puolen yleisötilaisuuden tapaan, on syytä punnita. Tällaisesta tilaisuudesta tiedottaminen ja kutsujen lähettäminen on hankevastaavan vastuulla.

Paliskuntain yhdistys

Wpd Finland Oy suunnittelee tuulipuistoa Palovaaran-Ahkiovaaran alueelle Pellon kunnassa. Alustava suunnitelma on rakentaa alueelle 21–26 voimalaa, joista Palovaaraan enintään 21 ja Ahkiovaaraan viisi. YVA-menettelyssä tarkastellaan vaihtoehtot, joissa (VE 1, 21 voimalaa) rakennetaan pelkästään Palovaaraan ja (VE 2, 26 voimalaa) sekä Palovaaraan, että Ahkiovaaraan. Lisäksi tarkastellaan vaihtoehto, jossa tuulivoimaloita ei rakenneta (VE 0). Sähkönsiirtoreittejä tarkastellaan kolme eriä (VEA, VEB ja VEC).

Tuulipuiston ja sähkönsiirron vaihtoehtot sijoittuvat Orajärven paliskunnan alueelle. Vaikutusten voidaan olettaa ulottuvan myös Lohijärven paliskunnan alueelle, sillä molempien paliskuntien porot laiduntavat Palovaaran ja Ahkiovaaran alueilla. Orajärven paliskunnan suurin sallittu eloporomäärä oli 1 500, poronomistajia oli 82, Lohijärven vastaavat luvut olivat 1 400 eloporoa ja 53 poronomistajaa poronhoitovuonna 2012–2013.

Poronhoidon huomioiminen tuulipuistohankkeissa

Poronhoitolaki (PHL 848/1990) on erityislaki, joka turvaa poroelinkeinoon asemaa ja alueidenkäyttönsä edellytyksiä. Poronhoitolaissa säädetään myös neuvotteluvollisuudesta suunniteltaessa valtion maita koskevia poronhoidon harjoittamiseen vaikuttavia toimenpiteitä (53 §). Myös valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) osana maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää, turvaavat poronhoidon alueidenkäyttönsä edellytyksiä. Alueella voimassa olevassa Länsi-Lapin maakuntakaavan suunnittelumääräyksissä edellytetään poronhoidon alueidenkäyttönsä toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamista, sekä poronhoitoon olennaisesti

vaikuttavan alueiden käytön suunnittelussa poronhoidolle tärkeiden alueiden huomioimista. Valtion maiden osalta edellytetään neuvotteluja asianomaisen paliskunnan kanssa.

Poroilla on PHL 3 §:n mukainen vapaa laidunnusoikeus maan omistussuhteista riippumatta. Poronhoito on ekstensiivinen maankäyttömuoto, jonka kannattavuus perustuu laajoihin laidunalueisiin ja porojen luontaisen laidunkierron mukaiseen vapaaseen laiduntamiseen. Paliskunnan toiminnalliseen ympäristöön kuuluvat erilaiset laidunalueet (kesä-, talvi-, rykimä- ja vasoma-alueet), ja niille siirtymiseen käytettävät alueet, sekä paliskunnan poronhoitotyöhön liittyvät toiminta-alueet ja infrastruktuuri (kuljetusreitit, erotusaidat, kämpät, laidunkiertoaidat ym.). Kaikki paliskunnan alueelle tuleva uusi toiminta ja maankäyttö vaikuttavat poronhoi-

toon, sillä paliskunta eri osineen muodostaa yhtenäisen toimintaympäristön. Eri alueiden merkityksen suuruus vaihtelee paliskunnan sisällä. Tästä syystä maankäyttöhankkeita on aina tarkasteltava tapauskohtaisesti yhteistyössä asianosaisen paliskunnan kanssa.

Ympäristölle aiheutuvat muutokset vaikuttavat poronhoidon harjoittamisen edellytyksiin. YVA-menettely nousee keskeiseen osaan, kun hankkeen eri vaihtoehtojen vaikutuksia poronhoitoon selvitetään. Vaikutukset tulee arvioida riittävän laajasti. Lähtökohdaksi tulee ottaa alueen nykyinen merkitys elinkeinolle. Arvioinnissa tulee selvittää kaikkien rakennelmien (voimalat, sähkölinjat, mahdolliset tiet ym.) ja toimintojen vaikutukset porolaitumiin, porojen laidunten käyttöön, poronhoitotöihin (muuttuminen/vaikeutuminen, turvallisuusriskit jne.) ja rakenteisiin (erotusaidat, laidunkiertoaidat ym.). Lisäksi mahdolliset poroille suoraan aiheutuvat vahingot (liikenne, tippuva jää) tulee arvioida. Kokonaisvaikutus paliskunnan porotalouden kannattavuuteen ja yhteisvaikutukset alueen muiden maankäyttöhankkeiden kanssa tulee selvittää.

YVA-menettelyn ja osayleiskaavoituksen suhde, sekä aikataulut on tuotava selkeästi esille ja yhteen sovitettava siten, että poronhoitolain mukaiset neuvottelut järjestetään järkevään ajankohtaan. Neuvotteluiden tarkoitus on kuitenkin tiedon vaihtamisen varmistaminen eri toimijoiden ja viranomaisten kesken. Neuvotteluiden ajankohtaa mietittäessä on syytä ottaa huomioon paliskunnan poronhoitotyöhön liittyvät kiireisimmät ajat (esimerkiksi syksyn erotukset ja kesän vasamerkintä).

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

YVA-menettelyn porotalousvaikutusten arvioinnissa tulee käsitellä niin rakentamisen kuin toiminnan aikaisiakin vaikutuksia poroelinkeinoon. Nykytilaselvitys nousee keskeiseen osaan, kun vaikutuksia arvioidaan. Myös toiminnan jälkeistä aikaa, esimerkiksi laidunmenetyksen pysyvyyttä, tulee tarkastella poroelinkeinoon näkökulmasta. Menettelyssä tulee etsiä konkreettisia ratkaisuja haitallisten vaikutusten lieventämiseen ja kompensointiin yhteistyössä paliskuntien kanssa. Nykytilaselvityksen, vaikutusten arvioinnin, sekä seurannan saa parhaiten järjestettyä porojen GPS-pantaseurantojen, sekä karttatarkastelujen ja paliskunnan edustajien kanssa käytyjen keskustelujen ja neuvottelujen avulla.

Tuulipuistohanke sijoittuisi Orajärven paliskunnan toiminta-alueelle. Alue on Orajärven ja Lohijärven paliskunnille tärkeä vasoma- ja rykimä-alue, sekä syysajan laidun. Hankkeesta aiheutuu suoria laidunten menetyksiä. Alue on tällä hetkellä rauhallinen, siellä ei ole asutusta, eikä juurikaan teitä. Porot ovat herkimmillään ihmistoiminnan aiheuttamalle häiriölle juuri vasomisaikana, sitä ennen ja sen jälkeen. Mikäli porot välttävät tuulipuiston alueita häiriön (rakentaminen, voimaloiden liike, ääni, välke) vuoksi tai niitä ei voida muusta syystä enää käyttää poronhoitotöissä, aiheutuu laajemmille alueille ulottuvia välillisiä laidunmenetyksiä. Jos porot siirtyvät rauhattomaksi muodostuneelta alueelta pois, aiheutuu tästä epätasaista laidunten kulumista muissa osissa paliskuntaa. Tuulipuiston laajimman vaihtoehdon (VE 2) välittömässä läheisyydessä on Lempaisen vasanmerkintäpaikka, sähkönsiirtovaihtoehdoista VEB kulkisi myös lähes tämän paikan poikki. Vaikutuksia vasontaan ja poronhoitotöihin tuolla alueella on arvioitava yhteistyössä paliskuntien

kanssa. Työmäärän lisääntyminen ja toiminnan uudelleen-suunnittelu sekä mahdollisesti poronhoidon rakenteiden siirtäminen aiheuttavat kustannuksia elinkeinolle. Myös mahdollisuudet helikopterin käyttöön poronhoitotoissa jatkossa on syytä arvioida.

Palovaaran-Ahkiovaaran tuulipuistohankkeen YVA-ohjelman mukaan vaikutukset poronhoidon kannalta tullaan selvittämään paliskunnan edustajia haastattelemalla ja järjestämällä neuvotteluja yhdessä viranomaisten ja paliskunnan edustajien kanssa. Karttatarkasteluja on hyvä käyttää apuna arviointia tehtäessä. GPS-seurannasta kannattaa keskustella myös. Orajärven ja Lohijärven paliskunnilla on jonkin verran pantaseurannassa olevia poroja, mutta pantoja ei ole keskitetty hankealueen poroille. Mikäli tuulipuisto rakennetaan, tulisi sen vaikutuksia seurata ympäristöön kohdistuvien vaikutusten lisäksi myös porotalouden osalta. Tuulipuistojen vaikutuksista poroihin ja poronhoitoon ei ole kattavaa tietoa olemassa ja toiminta voi aiheuttaa vaikutuksia, joita ei vielä osata ennakoida. Nämäkin vaikutukset tulee niiden ilmetessä pyrkiä lieventämään ja tarvittaessa korvata. Näitä varten olisi hyvä perustaa esimerkiksi vuosittain tai tarpeen mukaan kokoontuva vaikutusten seurantaryhmä.

Orajärven paliskunta on kutsuttu YVA-menettelyn seurantaryhmään. Myös Lohijärven paliskunta ja Paliskuntain yhdistys olisi hyvä kutsua seurantaryhmään. Tällä tavoin poronhoitolain velvoitteet ja YVA-lain osallistumiselle ja tiedonsaannille asetetut tavoitteet täyttyvät paremmin. Paliskuntien kanssa on lisäksi syytä neuvotella ja kirjallisesti sopia vaikutusten seurannasta ja kompensoinnista. Neuvotteluiden lähtökohtana tulisi olla todellinen mahdollisuus vaikuttaa asioihin.

Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää huomiota vaihtoehtojen esittämiseen kartalla. YVA-ohjelmassa olevissa kartoissa ei esitellä selkeästi hankkeen sijoittumista suhteessa poronhoidon keskeisiin alueisiin, rakenteisiin ja kuljetusreitteihin. Hankkeen vaikutuksista ei näiden karttojen perusteella voi muodostaa edes alustavaa kokonaiskuvaa ja on vaikea arvioida, mikä vaihtoehto olisi vähiten haittaa aiheuttava.

Porotalouden kannalta vähiten haittaa aiheuttaisi vaihtoehto VE 0, toteutettavista hankevaihtoehdoista VE 1 pinta-alaltaan VE 2:sta pienempänä olisi vähemmän haitallinen. Sähkönsiirron vaihtoehdoista VEC lieenee poroelinkeinoon näkökulmasta vähiten haittaa aiheuttava. Mitä vähemmän laitumia pirstotaan, sitä vähemmän haittaa aiheutetaan.

YVA-menettelyssä tulee arvioida laajasti kaikki poroelinkeinoon kohdistuvat vaikutukset. Tarkastelualueen tulee kattaa molempien paliskuntien alueet.

Tuulipuiston rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvat haitat ja menetykset tulee korvata. Hankkeen vaikutuksia tulee seurata.

Orajärven ja Lohijärvien paliskuntien lausunnot tulee ottaa huomioon painoarvoltaan merkittävinä tuulipuistohankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Hankkeessa wpd Finland Oy suunnittelee tuulipuistoa noin 24 km:n etäisyydelle Pellon kunnan keskustasta etelään Ylitornion kunnan rajalle Palovaaran-Ahkiovaaran alueille, jotka sijaitsevat noin 4,5-11 kilometriä Tornionjoesta itään. Alustavan suunnitelman mukaan hankekoko on 21-26 voimalaa, joista Palovaaran alueelle sijoitetaan enintään 21 voimalaa ja Ahkiovaaraan viisi voimalaa.

Pyydettyinä lausuntonaan Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (RKTL) esittää seuraavan.

Riistan ja linnuston osalta Palovaaran-Ahkiovaaran hankealueen nykytila on pätevästi kuvattu. Metsästyksen kuvaus on sitä vastoin niukka.

Vuoden 2014 lintuselvitykset, jotka monelta osin tätä kirjoitettaessa ovat jo käynnissä, ovat menetelmiltään ja mitoitukseltaan sellaiset, joita tämän kokoluokan hankkeilta on yleisesti edellytetty. Hyvä on, että alueella peruslintulaskentojen lisäksi tehdään metson soidinpaikka- ja pöllöinventoinnit. Tarpeellista on, että arvioinnissa pohditaan hankkeen vaikutuksia lähialueen linnustollisesti arvokkaiden alueiden lajistoon ja suoje-luperusteisiin. Niin ikään perusteltua on se, että lähialueen muiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset linnustoon arvioidaan sillä tarkkuudella kuin se käytettävissä olevan aineiston perusteella on mahdollista. Asiallinen on se suunnitelman näkökohta, että mikäli Palovaaran-Ahkiovaaran hankealueen lähistölle tulee myöhemmin vireille muita hankkeita, yhteisvaikutukset arvioidaan perusteellisesti niiden suunnitelun yhteydessä. Hankealueen metsästyseurojen haastattelujen ja riistakantojen perusteella arvioidaan hankkeen vaikutuksia metsästykselle virkistyskäyttömuotona. Tässä yhteydessä on tarpeellista konkreettisesti arvioida, miten esimerkiksi hirven metsästyksen käytännöt voivat muuttua.

Ihmiseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tueksi toteutetaan kysely, joka kohdennetaan tarkoituksenmukaisella tavalla noin 500 kotitalou-teen sekä asuinrakennusten ja loma-asuntojen omistajille hankkeen keskeisellä vaikutusalueella. Alueen virkistyskäyttö on toivottavasti tässä vahvasti mukana, ja mm. metsästys tulee varmasti oikealla painoarvolla esille. Hankkeen seurantar ryhmään kuuluu metsästyseura Napapiirin Erä, joten metsästyksen ja riistanhoidon näkemykset tulevat sitäkin kautta kuulluiksi.

Poronhoidon osalta wpd Finland Oy:n suunnittelema tuulivoimapuisto sijoittuu Läntiseen merkkipiiriin kuuluvan Orajärven paliskunnan alueelle. Orajärven paliskunnassa oli poronhoitovuonna 2012-2013 yhteensä 82 poronmistajaa ja eloporoja luettiin 1 540 (suurin sallittu määrä 1 500 eloporoa). Hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee myös samaan merkkipiiriin kuuluva Lohijärven paliskunta. Lohijärven paliskunnassa oli poronhoitovuonna 2012-2013 yhteensä 53 poronmistajaa ja eloporoja luettiin 1 369 (suurin sallittu määrä 1 400 eloporoa).

YVA-ohjelmassa on selostettu lyhyesti hankkeen sijoittuminen poronhoidollisesti (s. 57) ja listattu myös niitä toimia, joilla hankkeen vaikutuksia poronhoitoon selvitetään YVA-menettelyn kuluessa (s. 84). Vaikutusten arviointi poronhoitoon pyritään tekemään Paliskuntain yhdistyksen ja Lapin liiton laatiman oppaan mukaisesti (Opas poronhoidon tarkasteluun maankäyttöhankkeissa). Vaikutusten arvioinnin pohjaksi on

tarkoitus kerätä perustietoa poronhoidosta paliskunnista sekä käydä porotalouden edustajien kanssa kaksi neuvottelua yhdessä viranomaisten ja paliskunnan edustajien kanssa.

RKTL katsoo, että Palovaaran-Ahkiovaaran tuulivoimapuiston YVA-ohjelmaan on sisällytetty, lyhyestä kuvauksesta huolimatta, ne keskeiset tekijät, jotka tulee arvioida porotalouteen kohdistuvien vaikutusten osalta hankkeen YVA-menettelyssä. Koska hankealue sijoittuu Orajärven ja Lohijärven paliskuntien rajan välittömään tuntumaan, RKTL edellyttää, että YVA-menettelyssä arvioidaan hankkeen vaikutuksia myös Lohijärven paliskunnan poronhoitoon. RKTL korostaa myös, että poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tulee perustua riittävän luotettaviin ja laajoihin taustatietoihin, aineistoihin ja selvityksiin poronhoidosta sekä mahdollisista poronhoitoon kohdistuvista vaikutusmekanismeista. Tämä edellyttää, että poronhoitoon liittyviä aineistoja, taustatietoja ja arvioita kerätään riittävän laajasti hankealueen paliskunnista ja Paliskuntain yhdistykseltä. RKTL näkee myös tärkeäksi sen, että saatailla olevaa uusinta tutkimustietoa ja porolaitumiin liittyvää paikkatietoa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan porotalouteen liittyvässä vaikutusarvioinnissa.

RKTL pitää tärkeänä, että hankkeen toteuttajan ja alueen paliskuntien välinen yhteydenpito ja neuvottelut jatkuvat myös hankkeen mahdollisen toteuttamisen ja toiminnan aikana. Samalla on tärkeätä, että niin hankkeen suunnitteluvaiheessa kuin sen jälkeenkkin arvioidaan ja etsitään niitä keinoja, joilla hankkeen haitallisia vaikutuksia poronhoitoon voidaan lieventää.

Digita Networks Oy

Suunniteltujen tuulivoimaloiden ympäristössä antenniTV-vastaanotto tapahtuu atasvaaran, Pellon tai Tervolan tv- asemilta.

Liitteenä olevaan kuvaan 1 on merkitty mustilla kolmioilla tuulivoimalat, vihreillä neliöillä alueella asuva väestö ja sinisillä neliöillä kesämökit. Pyydettyä lausuntona Digita toteaa että alueella ei ole kovin suurta riskiä tuulivoimaloiden aiheuttamille TV-vastaanottohäiriöille, mikäli TV-vastaanottoantennit on suunnattu kutakin aluetta laskennallisesti parhaiten palvelevalle asemalle. Kanavanippua E lähetetään näistä asemista vain Tervolasta, ja jos Tervolan signaalia pyritään vastaanottamaan varsinaisen näkyvyysalueen ulkopuolella, tuulivoimalat saattavat heikentää vastaanotto- olosuhteita. Tuulivoimalat eivät häiritse Digitan tiedonsiirtoyhteyksiä (linkkejä).

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv- lähetyksasemien jälkeen rakennetut tuulivoimalapuistot voivat aiheuttaa olennaisia ongelmia tv- vastaanottoon. Siksi mahdollisten häiriöiden korjaamiseen kannattaa varautua jo puiston suunnitteluvaiheessa. Tuulivoimaloiden rakentamista aiheutuvat häiriöt pystytään korjaamaan joko kiinteistökohtaisella antennikunnostuksella tai ns. täytelähtimellä.

Fingrid Oyj

Fingrid Oyj kiittää mahdollisuudesta lausua arviointiohjelmasta ja lausuu seuraavaa:

Yleistä

Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä.

Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämismääräykset. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan. Kantaverkkoliittyntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liittymistä koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset.

Kustakin liittymästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti.

Palovaara-Ahkiovaaran tuulivoimapuisto

Fingrid laatii Suomen sähkönsiirtoverkon kehitystarpeet ja periaatteelliset ratkaisut yhtenä kokonaisuutena. Tavoitteena on, yhteistyössä nykyisten ja uusien verkkoliittyntää suunnittelevien tahojen kanssa, varmistaa teknistaloudellisesti parhaat verkkoratkaisut ja liittymätavat. Tuulipuistojen verkkoliittyntä ja liittymisjohdot kuuluvat olennaisena osana tuulivoimapuistoon ja sen toteuttamismahdollisuuksiin.

Arviointiohjelman mukaan tuulipuisto liittyy Tornionlaakson Sähkö Oy:n voimajohtoon. Näin ollen Fingridillä Oyj:llä ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Orajärven paliskunta

Palovaaran-Ahkiovaaran tuulipuistohanke

Wpd Finland Oy suunnittelee tuulipuistoa Palovaaran-Ahkiovaaran alueelle, Pellon kunnan ja Ylitornion kunnan rajalle. Alustavan suunnitelman mukaan Palovaaran alueelle pyritään sijoittamaan 21 ja Ahkiovaaraan viisi voimalaa. Hanke sijoittuu Orajärven paliskunnan alueelle, vaikutukset ulottuisivat myös Lohijärven paliskunnan alueelle. Orajärven paliskunnan suurin sallittu eloporumäärä oli 1 500, poronmestajia oli 82, poronhoitovuonna 2012–2013.

Tuulipuisto sijoittuisi Orajärven ja Lohijärven porojen tärkeille kesä- ja syyslaitumille. Molempien paliskuntien porot käyttävät aluetta vasoma-alueena. Arvioinnissa tarkastellaan 0-vaihtoehtoa ja kahta toteuttamisvaihtoehtoa, joissa erot liittyvät tuulivoimaloiden määrään.

Tuulipuistohankkeen vaikutuksia Orajärven ja Lohijärven paliskunnissa

Toteutuessaan hanke veisi suoraa laidunalaan 12 000 ha. Tähän lisäksi sähkölinjojen viemät alat. Palovaara ja Ahkiovaara ympäristöineen ovat

tärkeitä vasoma- ja rykimäalueita. Lempaisen vasanmerkontäpaikka sijoittuu Ahkiovaaran kupeeseen. Sähkönsiirtovaihtoehdoista VEB kulkisi lähes tämän paikan poikki. Tälläkin hetkellä alueilla on 300–400 poroa. Tuulivoimaloiden rakentaminen ja toiminta tulee häiritsemään poroja ja ne siirtyvät muualle aiheuttaen siten laidunnuspainetta ja laidunten kulumista muissa paliskunnan osissa. Alueella olevien porojen kohdalla on suuri vaara, että porot eksyvät pelloille aiheuttaen siten haittaa viljelijöille ja poromiehille lisätöitä.

Poronhoitolaki

Poronhoitolaki turvaa poronhoidon asemaa ja alueidenkäytöllisiä edellytyksiä. Se takaa poroille pysyvän ja vapaan laidunnusoikeuden maanomistussuhteeseen katsomatta (PHL 3 §). Poronhoidon kannattavuus perustuu juuri vapaaseen laidunnusoikeuteen. Poronhoitolaissa säädetään myös neuvotteluvollisuudesta suunniteltaessa valtion maita koskevia poronhoidon harjoittamiseen vaikuttavia toimenpiteitä (53 §). Neuvotteluissa tulisi olla todellinen mahdollisuus vaikuttaa hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen.

Palovaaran-Ahkiovaaran tuulipuiston YVA-menettely

Tuulipuiston nykytilan kuvauksessa (YVA-ohjelma) kerrotaan vain hiukan poroelinkeinon nykytilasta alueella. **YVA-selostuksessa alueen nykytilaa tulee kuvata tarkemmin, jotta alueiden merkityksestä paliskuntien poronhoidolle saadaan oikea kuva.**

YVA-menettelyn porotalousvaikutusten arvioinnissa lähtökohtana pitäisi olla alueen nykyinen merkitys elinkeinolle. Arvioinnissa tulee selvittää kaikkien rakennelmien ja toimintojen vaikutukset porolaitumiin, porojen laidunten käyttöön, sekä poronhoitotöihin. Arvioinnissa tulisi käsitellä niin rakentamisen kuin toiminnan aikaisiakin vaikutuksia. Nykytilaselvitys on äärimmäisen tärkeä. Myös toiminnan jälkeistä aikaa, esimerkiksi laidunmenetysten pysyvyyttä, pitäisi arvioida. Tulisi etsiä myös konkreettisia ratkaisuja haitallisten vaikutusten lieventämiseen ja kompensointiin yhteistyössä paliskuntien kanssa. Nykytilaselvityksen, vaikutusten arvioinnin, sekä seurannan saisi parhaiten järjestettyä porojen GPS-pantaseurantojen, sekä karttatarkastelujen ja paliskunnan edustajien kanssa käytyjen keskustelujen ja neuvottelujen avulla.

YVA-ohjelman mukaan porotalouteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tullaan selvittämään näitä yllä mainittuja asioita. Lisäksi selvitetään vaikutukset suorien porovahinkojen muodossa, vaikutukset porojen terveyteen sekä miten hanke vaikuttaa elinkeinon yleiseen kannattavuuteen ja porohoitokulttuuriin Orajärven paliskunnassa. Arvioinnissa aiotaan huomioida myös muiden maankäyttöhankkeiden aiheuttamat yhteisvaikutukset porotalouden näkökulmasta. Arviointityötä tekevä konsultti on ollut yhteydessä paliskuntien edustajiin ja selvitystyö on siltä osin aloitettu.

Vaikutusten arvioinnissa tulee tutkia myös yhteisvaikutukset muiden lähialueen hankkeiden kanssa. Kunnolliset karttaesitykset suunnitteilla olevista hankkeista suhteessa paliskuntien toiminnallisiin alueisiin ja –rakenteisiin olisi syytä olla jo YVA-ohjelmavaiheessa.

Alueen porojen seuranta olisi tärkeää nykytilan selvityksessä ja vaikutusten arvioinnissa. Mikäli tuulipuisto rakennetaan, tulisi vaikutuksia seurata ympäristöön kohdistuvien vaikutusten lisäksi myös porotalouden osalta. Tuulipuistoilla voi olla ennalta aavistamattomia vaikutuksia ja tällaisten ilmetessä tulisi niitä pyrkiä lieventämään ja tarvittaessa korvata paliskunnille. GPS-pantaseurannat toisivat arvokasta ja puolueetonta tietoa porojen reagoimisesta niin paliskunnille kuin hankevastavallekin ja toimisivat pohjana käytäville neuvotteluille. Orajärven paliskunnalla on jonkin verran pantaseurannassa olevia poroja, mutta pantoja ei ole keskitetty hankealueen poroille. Seuranta varten olisi hyvä perustaa esimerkiksi vuosittain tai tarpeen mukaan kokoontuva vaikutusten seurantaryhmä.

Orajärven paliskunta on pyydetty tuulipuiston YVA-menettelyn seurantar ryhmään. Myös Lohijärven paliskunta ja Paliskuntain yhdistyksen edustaja pitäisi pyytää seurantaryhmään.

Palovaaran-Ahkiovaaran tuulipuistohanke sijoittuu Orajärven ja Lohijärven paliskuntien tärkeille vasoma-alueille. Poroelinkeidon nykytilasta ja siihen kohdistuvista vaikutuksista tulee tehdä riittävän laaja selvitys molemmissa paliskunnissa.

Orajärven paliskunta vastustaa tärkeälle toiminta-alueelleen sijoitettavaa tuulipuistoa sen aiheuttamien vaikutusten vuoksi. Mikäli tuulipuisto rakennetaan, kaikki aiheutuvat vaikutukset tulee pyrkiä minimoimaan ja laidunmenetykset sekä muut aiheutuvat haitat tulee korvata täysimääräisesti.

Paliskunnalle tulee turvata ajankohtainen tiedon saanti YVA-menettelyn ja muiden hankkeeseen liittyvien menettelyiden aikana. Poronhoitolain mukaiset neuvottelut tulee käydä riittävän ajoissa, jotta asioihin voidaan vaikuttaa.

Mielipiteet

Mielipide 1

Olen käynyt tuulivoimahankkeen arviointiohjelman esittelytilaisuudessa 20.5.20)4 Juoksengissa ja ihmettelin miksi Pahtajänen Lomakvln osalta ei ollut otettu huomioon tuulivoimalahanketta ja sen tuomia haittoja. Myöskään Lapin maakuntaliiton teettämässä Pövrn tekemässä selvityksessä koskien Palovaaran itäisiä osia ei ollut siitä mainintaa. Ainoastaan sivuilla 63—66 oli kuvailtu että siellä on autio tupa, kelkkareitti ja ampumarata. Kuitenkin kyseinen matkailualan yritys on ollut toiminnassa jo 25 vuotta ja on edelleen. Pahtajänen Lomakvln valttikortina ovat olleet tähän asti ehdottomasti erämaan rauha ja kauniit luonnon maisemat upeine marjastus, metsästys ja virkistysmaastoineen. Lomakylän viiden vapaa-ajan asunnon lisäksi niiden välittömässä läheisyydessä sijaitsee neljä muuta muun ihmisen omistamaa vapaa-ajan asuntoa.

Ensisijaisesti toivoisimme että tuulimyllyjä ei tulisi lainkaan. Erityisesti tuulimyllyt 13., 15., ja 18. ovat sellaisia tuulimyllyjä joista olisi eniten haittaa lomakvln toiminnalle. Toivomuksemme olisi että lähimmät myllyt alkaisivat 4000 m etäisyydeltä Pahtajärven Lomakylästä, eikä niin läheltä kuin mitä suunnitelmaan on merkattu jos ne tulisivat. Maasto tuulimyllyjen ja Lomakylän välillä on pääasiassa vettä ja kalliota ja tämä merkitsee sitä että tuulimyllyjen tuottama ääni kantautuu. Vesi ja kallio ovat kovaa materiaalia ja tämä merkitsee sitä, että ääni kantautuu hel-

pommin kuin esimerkiksi puinen metsämaasto. Mikäli tuulivoimalat rakennetaan Palovaaran alueelle, haluamme että niiden valmistumisen jälkeen tulee suorittaa melun mittaus että minkälaista meluhaittaa niistä todellisuudessa niiden toimiessa myös nimellistehollaan aiheutuu.

Lisäksi haitat joita tuulimyllyjen sijoittaminen alueelle ja erityisesti matkailuyrityksen toiminnalle olisivat mm. välkevaikutus, meluvaikutus. visuaalinen vaikutus sekä eläin kannoille aiheutuva vaikutus. Noin kahdenkymmenen tuulimyllyn sijoittaminen alueelle ei ole mitenkään kaunis näky. Kaikki 21 tuulimyllyä sijoittuisi suunnitelman mukaan noin 7 kilometrin säteelle Pahtajärven Lomakylästä ja näin ollen kaikki myllyt tulisivat näkymään. Tämä aiheuttaa myös lähellä oleville porojen sekä hirvien vasomis- sekä talvehtimisalueille huomattavia haittoja. Peuruoma/Laurivuomalla sijaitseville lintujen soidin alueille tuulimyllyt tuottaisivat myös merkittävää tuhoa.

Suomen tuulivoimaloiden hyötysuhde vuonna 2012 oli 19.5 % maksimituotosta ja sen päätuotto tuli epäsuotuisena aikana eli kesäaikana ("Saana Saarinen, Totuus tuulivoimaloista 2013"). Tuntuu siltä, että onko kaikki tämä luonnon, eläinten ja maisemien tuhoaminen sekä muiden mahdollisten haittavaikutusten tuottaminen kaiken tämän vaivan arvoista? Haluamme että Pahtajärven Lomakylän alueelta tehdään visuaalinen näkymäkuvaus tuulimyllyistä. Lisäksi haluamme visuaalisen näkymäkuvaus Ahkiovaaran tuulivoimala-alueesta tilalta Helmeri 15.11. kohde sijaitsee Ratasjärvellä.

Mielipide 1 a 5.7.2014

Pyydän alapuolisen vesistön yhtenä omistajana, teitä ottamaan huomioon lupaa antaessa tuulimyllyille, että niitä valmistaessa voi irrota/liueta sementtiliimaa (sisältää erilaisia kemiallisia yhdisteitä) sekä käytön aikana ja myös jos toiminta jossain vaiheessa lopetetaan. Tuulimyllyjen alueelta suurin osa vesistä valuu juuri otsikossa mainittuun Peurajärven ja alapuolisiin vesistöihin.

Juoksengissa pidetyssä tilaisuudessa 20.5.2014 Riikka Arffman projektipäällikkö wpd Finland:sta esitteli että kun toiminta lopetetaan, niin tuulimyllyjen perustat pelkästään jätetään paikalleen ja peitetään. Tämähän tarkoittaa että perustukset ajan myötä liukenevat luontoon. Pelkästään yhden myllyn perusta koostuu 4500 kuutiota betonia ja rautaa.

Eli edellytämme että ennen tuulimyllyjen rakentamista veden laatu mitataan alapuolisista vesistöistä (Peurajärvi ja Peurajoki sekä Alinen Pahtajärvi), sekä säännöllistä seurantaa siitä eteenpäin.

Yksi säilytettävä eläimistö joka saattaa edelleen asua Peurajoessa on jokihelmisimpukka joka on rauhoitettu jo 1950 –luvulla.

Mielipide 2

Minulla ja perheelläni on Ajankijärven rannalla, Juoksengin kylässä, Pellon kunnassa vapaa-ajan asunto (mökki, ks. osoite alta). Puskaradiota olen kuullut ja nyt tietoomme on tullut, että läheisten Palovaaran ja Ahkiovaaran laelle on tulossa tai suunnitteilla huomattavan isoja tuulivoimalaitoksia ja ilmeisesti melkoinen määrä.

Katsomme itsemme asianosaisiksi tässä asiassa ja pyydämme huomauttamaan, että hanketta ajava taho ei ole ollut yhteydessä meihin ja pyytänyt asiasta näkemystämme tuulivoimaloiden soveltuvuudesta vapaa-ajan asuntomme läheisyyteen.

On hyvin todennäköistä ja syytä epäillä, että kyseiset tuulivoimalat tulevat aiheuttamaan merkittävää esteettistä haittaa luonnonkauniissa maisemissa, näkymään selvästi mökillemme ja aiheuttamaan selkeää meluhaittaa. Pidämme tuulivoimaloita Palovaaran ja Ahkiovaaran laella soveltumattomina ympäristöön ja aiheuttavan haittaa edellä mainituilla tavoilla ja myös häiritsevän valtion mailla käyskentelevän riistan elinmahdollisuuksia.

Yllä oleviin seikkoihin viitaten ja myös huomioon ottaen, että asiaa on viety eteenpäin kyselemättä, haittojen tarkastelua tehty puutteellisesti ja myös lähialueen asukkaiden ja alueen käyttäjien kuulemisen puutteen vuoksi pyydämmekin, että hanke lopetetaan tai vähintäänkin sitä lykätään kunnes asiaa on tutkittu perusteellisesti ennen minkäänlaisia päätöksiä asiassa.

Lisäksi epäilemme vahvasti sähkön tuoton mielekkyyttä ja kannattavuutta keskellä erämaata, kaukana varsinaisista kulutusposteista.

Mielipide 3 ja 4 (molempien lausunnot samanlaisia)

Omistan mökin tontteineen Ajankijärven rannalta, Niemivaaran reunalta, järven itärannalta. Tämän lisäksi alue on kotiseutuani.

Palovaaran ja Ahkiovaaran alueelle Juoksenkiin sijoitettavat tuulivoimalat tulevat siis näkymään mökillemme hyvinkin selvästi, koska niiden sijoittelu on tehty sijoituskartan mukaan alueen korkeimmille kohdille.

Vastustan Juoksengin Palovaaran ja Ahkiovaaran alueelle sijoitettavia tuulivoimaloita seuraavista syistä:

- alueen luonto on sen jälkeen iäksi pilattu
- tuulivoiman vaikutusta riistaeläimiin ei tiedetä; alueen metsälintujen, hirvien ja muiden eläinten mahdollinen kaikkoaminen
- vaikutus porotalouteen
- sähkön tuottaminen tuulivoimalla ei perustu muuhun kuin tukiin eli se ei ole todellisuudessa kannattavaa
- vaikutus kunnan imagoon on todennäköisesti negatiivinen
- alueen kiinteistöjen pysyvä arvon lasku, kukaan ei halua maisemakseen tuulivoimalaa, tonttikaupat näkyvyysalueelle vähenee
- tuulivoiman välke näkyy pimeällä kauas
- lähialueella oleva melu
- maiseman raiskaamiselle ei voi edes asettaa hintaa, alueen komeat vaaramaisemat ja metsät ovat rakentamisen jälkeen vain muisto, koska myllyt näkyy helposti 10 km päähän
- kuka huolehtii tulevaisuudessa esim. 20 vuoden kuluttua ruostuvista tuulivoimaloista, jotka ovat jo käyttöikänsä päässä. jos tukia ei enää ole ja myllyjen korjaaminen on kannattamatonta. Todennäköisesti ei kukaan eikä kunnalla siihen ole varaa
- edellä mainittujen asioiden kokonaisvaikutus ihmisiin; viihtyvyys alueella kärsii varmasti

Mielipide 5

Mielipiteen esittäjä vastustaa hanketta (käsinkirjoitettu kirjelmä).

Yleisötilaisuudessa esitetyt kysymykset ja vastaukset

Hankkeesta on järjestetty yleisötilaisuus 20.5.2014 Juoksengin kylätalolla. Yleisötilaisuudesta ilmoitettiin kuulutuksessa 7.5.2014 Pohjolan Sanomissa 8.5.2014 Lapin Kansassa ja meän Tornionlaakso-lehdessä. Yleisötilaisuuteen osallistui 28 henkilöä järjestäjät ja esitelmöitsijät mukaan lukien. Yleisötilaisuudessa esitettiin seuraavia kysymyksiä ja vastauksia niihin:

Kysymys: Minkä korkuisia ovat voimalat Riikka Arffmanin esityksen näkymäkuvissa?

Riikka Arffman: 209 m korkeita.

Kysymys: Arvioidaanko taloudellisia vaikutuksia, esimerkiksi jos myllyt pysähtyvät, palautetaanko maisema. Onko sopimuksessa takuu tästä, jos vuokratulot loppuvat ja voimalat jäisivätkin käyttämättöminä paikoilleen?

Arffman: On takuu. Voimalat (maanpäälliset osat) kyllä puretaan kun on aika ja puita istutetaan tilalle. Perustuksia ei välttämättä järkevää poistaa, mutta maisema palautuu.

Kysymys: Miten hankkeen toteutuminen vaikuttaa kunnan kiinteistövero-rotuloihin?

Esa Kassinen ja Riikka Arffman: Ei osata tarkkaan sanoa.

Kysymys: 25.1.2013 esitelty alun perin suunnitelmia alueella. Nyt myllymäärä ja myllykoko kasvanut. Alkuperäisessä esityksessä ei ollut ensimmäistäkään mallinnuskuvaa. Kysyjällä lomakylä Pahtajärvellä.

Riikka Arffman: YVA-selostusvaiheessa tehdään vilkkumis- ja melumallinnukset ja arvioidaan vaikutukset sen hetkiselä voimalasijoittelulla. Toivomme, että kerrotaan jo varhaisessa vaiheessa, mistä halutaan valokuviasovitteita, niin voidaan ottaa valokuvat ja tehdä valokuviasovitteet.

Yleisö: Halutaan kuva Ajankijärven pohjoisrannalta.

Riikka Arffman: Nyt on jo tehty yksi kuva Ajankijärven rannalta. Ajankijärvellä käydään ottamassa vielä uusia kuvia. Myös Kattilankoskelta otettu kuvia, mutta myllyt eivät todennäköisesti näy sinne.

Kysymys: Milloin myllyteho päätetään?

Riikka Arffman: Todennäköisesti lopullisesti vasta rakennuslupavaiheessa. 3 MW todennäköisin vaihtoehto mutta tekniikka muuttuu nopeasti ja tilanne katsotaan sitten 2–3 vuoden päästä.

Kysymys: Meluttomuus on ihmisoikeuskysymys Euroopan ihmisoikeusartiklan "8" mukaan ja nyt ei tiedetä vielä edes tehoja taikka meluarvoja.

Riikka Arffman: Voimalavalmistajat kehittävät koko ajan pienempimeluisia voimaloita, koska melukysymys puhuttaa joka paikassa. Melusta tulee tarkat arviot prosessin yhteydessä.

Kai Tolonen: Melua koskee samat arvot kuin kaikessa rakentamisessa. Asuinrakennuksen osalta raja on 40 dB ja lomarakennusten osalta 35 dB. Loma-asuntojen kohdalla raja on matalampi koska seinät ohuempia ja melu siksi tulee herkemmin läpi. Asia on kokemuspohjainen mutta kaavoittajaa sitoo Ympäristöministeriön ohjeet ja määräykset.

Kysymys: Voiko ääni kulkea Ratasjärven pintaa pitkin ja kimmota takaisin Ratasjärven kylään Ratasvaaran kallioisesta seinästä? Voidaanko tätä tutkia ja analysoida? Entä voiko metsä tai rakennus olla näkyvyys-analyyssissä tulkittu pysyväksi esteeksi koska metsiä ja rakennettua ympäristöä muokataan. Maanpinnan taso olisi kysyjän mielestä oikea pysyvä näkyvyyden este.

Riikka Arffman: Pinnan kovuudet voidaan huomioida mallinuksissa mutta heijastusvaikutuksista en osaa sanoa, miten vaikuttavat ja osaako ohjelma ottaa niitä huomioon. Kohteista tehdään myös analyysi ilman metsää, jolloin pelkät maastonmuodot vaikuttavat näkymäanalyyysiin.

Kysymys: Voivatko hankealueiden rajaukset vielä muuttua?

Riikka Arffman: Voivat varmasti hiukan mutta eivät merkittäväksi. Uusille alueille ei lähdetä, korkeintaan voidaan tehdä pieniä laajennuksia. Todennäköisemmin alue voi supistua jonkin verran.

Kysymys: Miten eri maanomistajien kesken vuokratulot jaetaan?

Riikka Arffman: Vuokratuotot jyvitetään sekä myllypaikkamäärän että hehtaarimäärän mukaan. Eli vuokratulot eivät mene pelkästään niille joiden maalla myllyjä vaan kaikille kaava-alueen maanomistajille.

Yleisö: Kun ympäröiville maanomistajille ei tule vuokratuloja, tulisi etäisyys voimaloista kaava-alueen rajaan olla vähintään 1 kilometri.

Kai Tolonen: Kaavassa ei voida ratkaista vuokrakysymyksiä. Voimalasta kaava-alueen rajaan käytetään 250–300 metrin etäisyyttä eli tuulivoimalan kaatumissuoja-alueen verran.

Kysymys: Kunnan tulee valvoa että takuut ja vakuudet vuokraehtosopimuksissa ovat kunnossa.

Riikka Arffman: Alalla on monenlaisia toimijoita. Kunnan tulee tarkastaa, onko hanketoimija vakavarainen ja luotettava yhtiö. Tällä hetkellä käytetyn tuulivoimalan metallimateriaalin arvo on suurempi kuin purkamiskustannukset, mutta ei voi tietää millainen maailma on 25 vuoden päästä, siksi vuokraehdoissa on takuu purkamisesta.

Kai Tolonen: Kaava ja rakennuslupa eivät ole väliaikaisia, vaan toistaiseksi voimassa. Vuokraehtosopimuksessa tulee siksi määritellä vuokraehdot ja vuokra-ajan kesto, koska kaavassa tai rakennusluvassa niihin ei oteta kantaa.

Kysymys: Eräät myllyvalmistajat suosittelevat varoalueeksi myllyjen ympärille 400 metrin vyöhykettä. Miten käy marjastajille ja alueella liikkujille? Voidaanko heidän turvallisuutensa taata?

Riikka Arffman: Riskit arvioidaan. Esimerkiksi Ruotsissa tuulivoimala-alueita on käytetty paljon vapaa-ajan toimintaan ja marjastukseen eikä mitään ongelmia tai vaaratilanteita ole käynyt.

Kysymys: Entä moottorikelkkareitti, siirretäänkö se tuulivoimapuiston takia?

Riikka Arffman: Moottorikelkkauraa ei ole tarkoitus siirtää.

Kai Tolonen & Riikka Arffman: Riski sattua jotain on minimaalinen.

Kysymys: Sattuihan Porissakin ihan kesäaikaan vahinko voimalalle. Lapa irtosi.

Riikka Arffman: Porin voimalassa tapahtui liian nopea pyöriminen huollon jälkeen ja jarrut eivät toimineet. Liikenne oli pysäytetty ajoissa eikä vahinkoja tullut kuin voimalalle.

Kysymys: Miten lumen ja jään kertyminen lapoihin estetään?

Riikka Arffman: Ei ole päätetty vielä, ratkaistaan myöhemmin. Jään esto on voimaloissa lähinnä sitä varten, ettei jää estä voimalan pyörimistä, ei sitä varten että estäisi jään tippumisen. Ratkaisu voi olla esimerkiksi lapalämmitys. Ei kuitenkaan voida 100 % taata, ettei voimaloista tippuisi lunta tai jäätä talvisaikaan.

Kysymys: Onko alueelle tarkoitus laittaa vielä tuulenmittausmasto?

Riikka Arffman: On, mutta vasta sitten kun hanke on varmemmalla pohjalla, koska maston kustannukset ovat huomattavat. Yksi masto Palo-vaaran päälle, jolla saadaan riittävä tieto myös Ahkiovaaran osalta.

Kysymys: Kuinka korkea masto tehdään?

Riikka Arffman: Yli voimaloiden suunnitellun napakorkeuden, jotta saadaan oikeanlaiset tuulisuustiedot.

Kysymys: Millä arvolla laskette sähkön hinnat? Huomioitteko Tariffit yms.?

Riikka Arffman: En osaa tässä vaiheessa sanoa.

Kysymys: Onko tarkoitus esitellä hanketta myös Ruotsin puolella?

Riikka Arffman: Ruotsin puolella ei järjestetä yleisötilaisuutta. Tiedotus tuulivoimahankkeesta menee Ympäristöministeriön kautta Ruotsiin. Osayleiskaavan tiivistelmä sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma käännetään ruotsiksi. Tämän lisäksi Övertorneån kuntaa sekä Suomalaisruotsalaista rajakomissiota kuullaan ja tiedotetaan kaavaprosessin yhteydessä. Ne kutsutaan myös mukaan kaavan viranomaisyhteistyöhön.